

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců: JUDr. Ludmily Sandnerové a Mgr. Marka Bedřicha v právní věci žalobce: **Komerční pojišťovna, a.s.** se sídlem Praha 1, Jindřišská 17, zastoupeného JUDr. Tomášem Prokopcem, advokátem, se sídlem Praha 1, Štěpánská 20, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu osobních údajů**, se sídlem Pplk. Sochora 27, Praha 7, zastoupeného JUDr. Martinem Vlčkem, advokátem, se sídlem Praha 2, Anglická 4, v řízení o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 13. listopadu 2002 č.j.: 3047/767/02-SP/R1,

t a k t o :

I. Žaloba se z a m í t á .

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 13.11. 2002 označeným v záhlaví byl zamítnut rozklad žalobce a bylo potvrzeno rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“) č.j.: 86/02148/INSP/6 ze dne 19.6.2002, kterým byla žalobci uložena pokuta ve výši 3, 000.000,-Kč za porušení právní povinnosti uvedené v § 13 zák.č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů v platném znění (dále jen „zákon“). Porušení povinnosti je spatřováno v tom, že žalobce minimálně ještě ke dni 23.1.2001 nepřijal všechna potřebná opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému přístupu, neoprávněnému zpracování či jinému zneužití osobních údajů jeho klientů, když

v důsledku uvedeného porušení právní povinnosti došlo v časovém rozmezí od 20.1.2001 do 23.1.2001 k neoprávněnému přístupu a k odcizení záznamového média obsahujícího významné množství osobních údajů klientů žalobce, čímž osobní údaje klientů byly vystaveny nebezpečí z neoprávněného zpracování či jiného zneužití.

Žalobou podanou 17.1.2003 u Obvodního soudu pro Prahu 1 postoupenou Městskému soudu v Praze usnesením ze dne 18. dubna 2003 podle ustanovení § 7 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., (dále jen „s.ř.s.“) se žalobce domáhal zrušení uvedeného rozhodnutí předsedy Úřadu v plném rozsahu a namítal předně v bodě III. žaloby, že nemohlo dojít k vyvození postihu vůči žalobci podle ustanovení § 46 odst. 1 zákona, a to i pokud by Úřad zjistil porušení ustanovení § 13 zákona, a to s ohledem na ustanovení § 47 odst. 3 zákona, který stanovil tzv. ochrannou lhůtu a který výslovně říká, že ustanovení § 46 odst. 1 a 2 zákona, upravující ukládání pokut nelze do 31. prosince 2002 použít. Dle rozhodnutí Úřadu se tzv. ochranná lhůta na žalobce nevztahuje; ustanovení § 47 odst. 2 zákona dle něho dopadá na zpracování osobních údajů prováděné před účinností tohoto zákona a neuvedené do souladu s tímto zákonem do 31. prosince 2001, a tento výklad považuje žalobce za zcela účelový. Podle žalobce nebyly splněny zákonné podmínky pro uložení pokuty vůbec. Úřad uvádí, že porušení povinností dle zákona zjistil kontrolním protokolem z 31.8.2001, to je však až 3 měsíce po novelizaci zákona a tedy 3 měsíce po té, kdy se již na účastníka vztahovala tzv. ochranná lhůta. Z výše uvedeného proto žalobce dovozuje, že nemohlo dojít k jednání účastníka, v jehož důsledku by mohlo dojít k porušení povinností stanovené zákonem v období do 31.12.2002 a v důsledku toho tedy k uložení pokuty, a to právě s ohledem na ochrannou lhůtu. Domnívá se, že ochranná lhůta byla zakotvena v zákoně pro všechny subjekty podléhající tomuto zákonu a nepochybně směřovala k jejich ochraně a nikoliv naopak. Předseda Úřadu pak v napadeném rozhodnutí uvádí, že se jakožto odvolací orgán ztotožnil s názorem orgánu I. stupně a je přesvědčen, že sankce podle § 46 odst. 1 a 2 skutečně nelze do 31.12.2002 uložit toliko za zpracování před účinností zákona a neuvedená do souladu s tímto zákonem. Podle jeho výkladu se bude jednat o případy, kdy jsou správci popřípadě zpracovatelům nově nastavena pravidla při zpracovávání údajů. Uvedení do souladu se zákonem pak podle něho bude znamenat, že správce, který v minulosti před účinností zákona zpracovával větší rozsah osobních údajů musí nadbytečné údaje likvidovat nebo si opatřit souhlas subjektů údajů. Žalobce se domnívá, že tento výklad je zcela účelový a odporující platným právním zásadám, na kterých je založena právní úprava České republiky, a to i s přihlédnutím k faktu, že samotný zákon nikde výslovně toto tvrzení Úřadu neupravuje a to ani nepřímo, přičemž dle žalobce k takovému zužujícímu výkladu rozhodně nelze dospět. Platná právní úprava, vyjma některých věcí upravených trestním právem, retroaktivní působení zákona ani jiného právního předpisu neumožňuje a tudíž příslušné ustanovení § 47 odstavec 3 zákona by postrádalo při výše uvedeném výkladu jakýkoliv smysl. Právě fakt, že zákonodárce novelizoval zákon tímto ustanovením již za jeho účinnosti uvedeným způsobem, měl dle názoru žalobce zcela jednoznačně v úmyslu správci a zpracovatelům prodloužit lhůtu, ve které nebylo možné ukládat sankce, a to v důsledku toho, že v praxi nebylo technicky realizovatelné a i nebylo možné po zpracovatelích a správcích spravedlivě požadovat uvést všechny povinnosti stanovené zákonem do souladu s tímto zákonem ve lhůtě stanovené před příslušnou novelizací. Žalobce dále dovozuje, pokud by byl přijat výklad Úřadu shora uvedený, tak nepochybně lze dospět k jednoznačnému závěru, že Úřad nemohl žalobci pokutu uložit, protože Komerční pojišťovna zpracovávala při své činnosti jako pojišťovna založená roku 1996 osobní údaje před účinností zákona a tedy i docházelo k zálohování osobních údajů klientů na záznamová média již od doby, kdy žalobce

začal působit v pojišťovnictví a tudíž při výkladu Úřadu by se právě tzv. ochranná lhůta na žalobce vztahovala.

V bodě IV. žaloby žalobce nesouhlasí s tvrzením Úřadu, že bezpečnostní opatření, zejména jejich organizačně technickou část, nelze považovat za zpracování osobních údajů, protože právě fakt, že došlo ke shromažďování všech příslušných dat na zálohovacím zařízení je zpracováním osobních údajů ve smyslu § 4. písm. e) zákona. Zpracováním osobních údajů je jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádí s osobními údaji a to automatizovaně nebo jinými prostředky. Zpracováním osobních údajů se pro účely zákona rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace. Pokud by tedy bylo vzato tvrzení Úřadu ohledně bezpečnostních opatření za zcela v souladu se zákonem, tak sám Úřad by nebyl oprávněn rozhodnout v dané věci, protože podle § 29 odst. 1, písm. a) zákona Úřad provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem při zpracování osobních údajů a nikoliv nad dodržováním bezpečnostních opatření. Ustanovení § 29 zákona taxativně vymezuje rozsah činnosti Úřadu, avšak nejsou zde stanoveny podmínky proto, aby dohlížel nad dodržováním jakýchkoliv bezpečnostních opatření, vyjma bezpečnostních opatření prováděných při zpracování osobních údajů.

V bodě V. žalobce namítá, že jemu jako účastníku řízení, respektive jeho zástupci, nebylo v probíhajícím řízení dne 2.5.2002 umožněno dle § 23 odst. 1 nahlédnout do spisu, jak vyplývá z protokolu o ústním jednání z 5.6.2002, čímž byl účastník zkrácen na svých zákonných právech a Úřad tímto porušil ustanovení § 23 odst. 1, zejména pak ustanovení § 3 odst. 2 správního řádu, neboť zákonný postup nedodržel a nepostupoval tak, aby účastníci mohli svá práva účinně hájit. Argument Úřadu (že se tak nestalo z důvodu, že si právní zástupce účastníka řízení nedomluvil předem schůzku) neobstojí, neboť tuto povinnost právní řád účastníku řízení nikde nestanoví a lze toto považovat za šikanózní jednání ze strany Úřadu zvláště s přihlédnutím k okolnosti, že účastníku řízení běžela lhůta stanovená Úřadem k vyjádření se k oznámení o zahájení řízení o uložení pokuty, jejíž výše mohla dosáhnout až 10.000.000,-Kč.

V bodě VI. žalobce namítá, že ze shora uvedených důvodů má za to, že Úřad při ukládání pokuty nerespektoval ustanovení § 46 odst. 5 zákona, podle kterého musí při ukládání pokuty podle zákona vycházet zejména z povahy závažnosti způsobu jednání, míry zavinění, doby trvání a následků protiprávního jednání. Jestliže Úřad dospěl k závěru, že účastník porušil právní povinnosti a dopustil se protiprávního jednání, což žalobce předně uvedeno popírá, pak při rozhodování o výši pokuty se musel zabývat i následky jednání a mírou zavinění žalobce a na základě toho stanovit výši pokuty. Z odůvodnění rozhodnutí však nevyplývá, že by Úřad takto postupoval. Po žalobci nelze spravedlivě požadovat, aby zajistil vše proti odcizení předmětného zálohovacího zařízení v případě, kdy tomuto nelze s přihlédnutím ke všem objektivním okolnostem žádným relevantním způsobem zabránit (např. odcizení zálohovacího zařízení spáchaním trestného činu). Úřad v tomto smyslu opominul skutečnost, že žalobce měl uzavřenou smlouvu o poskytování hlídacích, recepčních, informátorských a zabezpečovacích služeb s bezpečnostní agenturou společností K-SERVICE-SECURITY, která zabezpečovala ostrahu účastníkem řízení najatých prostor v objektu Růžová 15, Praha 1, kde se nacházelo předmětné zařízení. Současně opominul skutečnost, že i přes veškerá opatření, nelze objektivně vyloučit odcizení předmětného

zařízení (navíc za situace kdy k odcizení mohlo dojít nezávisle na vůli účastníka řízení) a má proto za to, že k jednání spočívající v porušení právní povinnosti uvedené v § 13 nedošlo a uložení pokuty Úřadem, jakož i její výše, nemá oporu v pozitivní právní úpravě.

V bodě VII. žalobce tvrdí, že sám zákon, a to uznává i předseda Úřadu, nestanoví jaká konkrétní opatření bezpečnostní má správce a zpracovatel učinit, a vzhledem k tomu se i domnívá, že ze strany žalobce nemohlo dojít k porušení příslušných ustanovení zákona týkajících se porušení bezpečnostních opatření, protože zákon sám nikde neukládá jaká bezpečnostní opatření mají být v souvislosti s ochranou zálohovacích zařízeních učiněna. Poukazuje na to, že v rozhodnutí je uvedeno doporučení, že lze využít k ochraně i soukromých bezpečnostních služeb, ale považuje žalobce za zarážející, že příslušná smlouva s bezpečnostní službou byla v daném případě shledána jako opatření nedostačující.

V bodě VIII. pak žalobce namítá, že někteří pracovníci Úřadu měli být z rozhodování v této věci vyloučeni, a to zejména ing. Miloš Šnytr a předseda Úřadu ing. Karel Neuwirt. Odkazuje na ustanovení § 9 odst. 1 a § 11 odst. 2 správního řádu, s tím, že podjatý pracovník má provést pouze takové úkony, které nesnesou odkladu, přičemž rozhodně nelze považovat za úkon takový rozhodnutí o rozkladu. Na podporu této námítky poukazuje na články v 101 čísle deníku Lidové noviny, ročník XV z 30. dubna 2002 na straně 4 s titulkem „Komerční pojišťovna dostane pokutu“ v němž se uvádí, že Úřad rozhodl, že bude sankcionovat Komerční pojišťovnu kvůli krádeži dat 500-700 000 klientů, a že pracovníci Úřadu rozhodli, že se na tento případ nevztahuje ochranná lhůta, kterou zákonodárci stanovili loňského roku, že půjde o precedenční rozhodnutí a musí být tedy stanovena laťka výše pokut; dále, že věc, která se stala v Komerční pojišťovně nespadá pod výjimky, které platí pro neodčlování pokut, a proto že bylo zahájeno správní řízení s tím, Úřad má obligatorní povinnost sankcionovat a znamená to, že pokutu nemůže prominout. Uvádí se zde dále, že inspektor Úřadu bude vyslyšet svědky především k zabezpečení údajů klientů. Poté se musí zanalizovat získané materiály. Z nich prozatím vyplývá, že byl porušen zákon, jelikož osobní údaje nebyly dostatečně chráněny. Z výše uvedených tvrzení předsedy Úřadu Karla Neuwirta žalobce dovozuje, že pakliže se on sám dozvěděl o zahájení řízení o uložení pokuty z denního tisku, a to dříve než se mohl vůbec vyjádřit k věci, tj. než uplynula lhůta, která mu byla poskytnuta k vyjádření, nasvědčuje nesprávnému postupu Úřadu v zahájeném správním řízení (tj. postupu, který je v rozporu se základními pravidly řízení ve smyslu § 3 správního řádu a ve smyslu § 38 odst. 5 zákona, tj. povinnosti uložené kontrolujícím osobám zachovávat mlčenlivost o skutečnostech zjištěných při výkonu kontroly a nezneužit znalostí těchto skutečností. V uvedeném postupu vidí rovněž předjímání rozhodnutí ve věci samé a současně tímto postupem bylo zasaženo do právem chráněných zájmů účastníka řízení. Z důvodů uveřejnění tohoto článku a tvrzení v něm předestřených lze mít pochybnost o tom, zda zaměstnanci Úřadu definovaní v § 30 odst. 1 zákona se zřetel na jejich poměr k věci nejsou z projednávání vyloučeni. Poukazuje na skutečnost, že toto vyjádření obsažené 30. dubna 2002 v uvedeném deníku bylo uveřejněno dříve než se žalobce o věci dozvěděl (dne 17.4.2002 mu bylo oznámeno zahájení řízení o uložení pokuty a byla mu stanovena lhůta k vyjádření). Podle žalobce není možné jinak toto jednání a tento postup Úřadu hodnotit než jako nepřipustné předjímání výsledků správního řízení a lze mít z tohoto důvodu obavu z objektivního postupu při rozhodování Úřadu. Žalobce se proto s odvoláním na Listinu základních práv a svobod, Čl. 36 odstavec 1, domáhá posouzení věci u nezávislého nestranného soudu.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě oponuje žalobě s tím, že je založena na mylném právním názoru, že ochrana informací jako povinnost správce a zpracovatele osobních údajů mu vznikla až přijetím zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a podle tohoto zákona, neboť tuto povinnost měl uloženou již předchozím zákonem č. 256/1992 Sb. Argumenty žaloby jsou v podstatě totožné s argumenty uvedenými v rozkladu proti rozhodnutí o uložení pokuty; žalobce se předně vůbec nevyjadřuje k tomu, zda věcně skutečně došlo k porušení jeho právní povinnosti, respektive pochybení při ochraně osobních údajů jeho klientů a ke ztrátě jejich osobních údajů, neboť v žalobě argumentuje pouze procesními a výkladovými námitkami. Skutkově jde však o to, že u žalobce došlo 23.1.2001 ke ztrátě zálohovacího zařízení včetně zálohovacího média s daty klientů, tj. s osobními údaji z evidence ve velkém rozsahu, když žalobce nepřijal včas a v potřebném rozsahu dostatečná opatření k tomu, aby nedošlo k této ztrátě, jak je patrné zejména z protokolu z kontroly zabezpečení osobních údajů na pracovišti žalobce Růžová 15, ze dne 11.6.2001 a kontrolního protokolu z 31.8.2001 a spisového materiálu Policie ČR i z vlastního rozhodnutí o uložení pokuty. Porušení zákona spatřuje žalovaný na straně žalobce v nedodržení ustanovení § 13 v té době již platného zákona tj. v tom, že žalobce nepřijal taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, v daném případě k jejich ztrátě, respektive odcizení. Před účinností citovaného zákona měl žalobce tuto povinnost dānu ustanovením § 17, písm. i) zákona č. 256/1992 Sb. o ochraně osobních údajů v informačních systémech, a žalovaný proto uložil žalobci pokutu dle § 46 odst. 1 zákona. Argumentace žaloby v bodě III. není podle žalovaného správná, neboť ustanovení § 47 odst. 2 zákona ukládá povinnost uvést do souladu se zákonem zpracování osobních údajů prováděné před účinností zákona do jednoho roku od účinnosti zákona. Novelou tato lhůta byla upravena do 31.12.2001 a ustanovení § 47 odst. 3 doplněně novelizací pak stanoví, že v případě, že kontrolující zjistí porušení povinností podle tohoto § 47 odst. 2 zákona, tj. porušení povinností, že nebylo zpracování osobních údajů prováděné před účinností zákona uvedeno do souladu se zákonem ve stanovené lhůtě, se ustanovení § 46 odstavce 1 a 2 v takovém případě do 31. prosince 2002 nepoužijí. Je tedy zřejmé, že opatření pro přechodné období, § 47, bylo přijato proto, aby umožnilo uvést správcům a zpracovatelům dat do souladu s novým zákonem jejich dosavadní praxi, která musela odpovídat zákonu předchozímu a tedy vytvořit časové podmínky pro zavedení nové legislativní úpravy, nikoliv pro prolomení v daném případě podmínek ochrany osobních údajů do té doby předchozím zákonem upravené. Ochranná lhůta se proto nepochybně vztahuje pouze ke zjištění a případnému sankcionování porušení povinností podle § 47 odst. 2 zákona, tedy k uvádění praxe do souladu s novým zákonem, nikoliv k obecnému zákazu použití pokut za jiná jednání porušující zákon ve stanoveném období. Ustanovení § 47 odst.3 zákona se výslovně váže pouze na obsah ustanovení odst. 2 téhož paragrafu. Lze proto přijmout závěr, že mohlo dojít v této ochranné lhůtě k jednání účastníka řízení, v jehož důsledku by mohlo dojít k porušení povinností stanovené zákonem, neboť samozřejmě v této ochranné lhůtě mohlo u správců a zpracovatelů docházet k porušení jejich povinností, z nichž pouze však ta porušení povinností, která se týkala nových zákonných ustanovení a zavedení jich do praxe byla ze sankcionování vyloučena, ostatní pak postihu podléhala. Nejde také o ustanovení retroaktivní, jak žalobce dovozuje, ale pouze o ustanovení odkládající možnost ukládání pokuty za zpracování zahájcná před účinností zákona a neuvedcná do souladu s tímto zákonem nebo jeho podmínkami. Žalobce jednoznačně zpracovával osobní údaje již před účinností zákona, avšak sankcionované porušení není dáno novými podmínkami zákona, ale porušením zákonných povinností již podle předchozí právní úpravy. Žalovaný rovněž neshledává důvodnou argumentaci v bodě IV. žaloby; domnívá se, že není třeba rozsáhlého právního exkurzu

k tomu, aby ze skutečnosti, že zákon do působnosti žalovaného zahrnuje ve smyslu § 29 odst. 1, písm. f) projednávání přestupků a jiných správních deliktů a udělování pokut podle tohoto zákona, když pokuty jsou udělovány za porušení povinností podle zákona § 46 a správce a zpracovatel má povinnost při zabezpečení osobních údajů výslovně stanoveny v § 13, aby byl vyvozen závěr o dostatečné působnosti žalovaného v tomto směru ukládat pokuty za porušení těchto povinností. Pokud jde o bod V. žaloby, žalovaný odmítá, že by byl žalobce zkrácen na svých právech tím, že mu nebylo umožněno dne 2.5.2002 nahlédnout do spisu, respektive jeho zástupci, neboť k umožnění nahlédnout do spisu došlo ve lhůtě dostatečné k obraně zájmů žalobce, tomu nasvědčuje i to, že mu lhůta byla prodloužena i to, že ve lhůtě podával námitky, rozklad a nyní žalobu. Nejde o žádné šikanózní jednání a žalovaný tuto argumentaci považuje za hledání argumentu za každou cenu. Žalobce nebyl o svá práva zkrácen, ani připraven jak objasňuje i rozhodnutí předsedy Úřadu o rozkladu. Pokud jde o výši uložené pokuty, bod VI. a VII. žaloby, postupoval žalovaný v souladu s požadavky § 46 odst. 5 zákona, tj. zvážil povahu, závažnost, způsob jednání, míru zavinění i dobu trvání a následky protiprávního jednání a má za to, že lze na žalobci spravedlivě požadovat, aby zajistil proti odcizení předmětné zálohovací zařízení, že vlastně toto zajištění podcenil i přes upozornění ze strany zaměstnanců. Ihned po odcizení dat a osobních údajů spolu s médiem provedl žalobce řadu jednoduchých opatření, která do té doby nefungovala. Zavedl provádění kontroly režimu vstupu do budovy a evidenci vstupu cizích osob. Do doby odcizení do budovy i místností vstupovaly, podle materiálu ve spise, osoby bez kontrol, respektive místnost zůstávala otevřená. Vyměněny byly zámky za bezpečnostní a zajištěno přidělování klíčů k jednotlivým serverovým místnostem. Do té doby šlo o obyčejné zámky, bez evidence klíčů. Byla provedena instalace kamer apod. V okamžiku ztráty data osobních údajů nebyla podle zjištění žalovaného i Policie ČR bezpečnostní a technická opatření dostatečná. K úniku dat nepochybně došlo. Smlouvu s bezpečnostní agenturou, zejména však její praktické provádění, považoval žalovaný skutečně za nedostatečné. Námitka žalobce, že zákon nestanoví jaká konkrétní bezpečnostní opatření má správce nebo zpracovatel učinit, aby nemohlo dojít k porušení příslušných ustanovení zákona a tudíž nelze hovořit o porušení zákona, je poněkud mylná; ustanovení § 13 zákona říká jaká to mají být opatření, když je dostatečně vymezuje jejich účelem a cíli. Výše uložené sankce je ve spodní třetině možné sazby a odpovídá, jak rozsahu ztracených údajů, tak ve vlastním řízení popsání míře zavinění žalobce. Pokud jde o vyloučení pracovníků Úřadu nebo dokonce předsedy Úřadu pro podjatost (bod VIII. žaloby) nepovažuje žalovaný námitku důvodnou, neboť je zřejmé, že rozhodnutí, které je napadáno má všechny zákonné náležitosti a splňuje všechny podmínky zákona a uložená pokuta odpovídá závažnosti deliktu. Žalovaný dále poukazuje na to, že otázku podjatosti správního orgánu nebo vedoucího ústředního orgánu již řešila negativně v praxi judikatura se závěrem, že u nich nepřichází vyloučení z důvodu podjatosti v úvahu, neboť ani jeden není pracovníkem správního orgánu. Žalovaný proto plně odkazuje na napadené rozhodnutí s tím, že navrhuje, aby žaloba byla zcela zamítnuta.

Městský soud v Praze předně (vzhledem k bodu I.a II. žaloby a vzhledem k usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1, jímž mu byla věc postoupena) řešil otázku, zda může ve věci jednat a rozhodnout a dospěl k závěru, že podle platné právní úpravy k 1.1.2003 (tj. bezprostředně před podáním žaloby) je v dané věci dána jeho věcná i místní příslušnost k projednání a rozhodnutí této věci, a to i přesto, že žalobce v bodě I. nepřípadně odkazuje na ustanovení Části páté Občanského soudního řádu ve znění platném po 1.1.2003, a Obvodní soud pro Prahu 1 věc usnesením postoupil za použití ustanovení § 7 odst. 5 s.ř.s., tedy soudního řádu správního, ač je soudem jednajícím v občanskoprávním řízení a měl postupovat

pokračování

podle ustanovení 104 b), odstavec 1 o.s.ř. Procesně nepřipadá v úvahu jiný postup, než věc projednat a rozhodnout, neboť Městský soud v Praze jako soud jednající a rozhodující ve správním soudnictví má pravomoc o věci jednat a je soudem věcně i místně příslušným (§ 4 odst. 1 písm. a) a § 7 s.ř.s.). Nepřipadá proto v úvahu vyvolávat spor u zvláštního senátu ve smyslu zákona č. 131/2002 Sb., když i judikatura Nejvyššího správního soudu připouští shora zvolený postup dle § 7 odst. 5 s.ř.s. Soud proto žalobu projednal postupem podle ustanovení § 65 a násl. soudního řádu správního.

Městský soud v Praze nařídil ve věci jednání, při němž obě strany sporu setrvaly na svých původních tvrzeních a vyjádřeních.

Městský soud v Praze ve smyslu ustanovení § 75 odstavec 1 a 2 s.ř.s. přezkoumal žalobou napadeného rozhodnutí a vycházel při tom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu; žalobou napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů, kterými je vázán. O věci uvážil takto:

Skutkově je mezi stranami nesporné, že v časovém rozmezí od 20.1.2001 do 23.1.2001 došlo v objektu žalobce v Praze 1, ul. Růžová 15 k odcizení zálohovacího zařízení Sony FDX-500 C, včetně zálohovacího média s daty klientů, tj. s osobními údaji z evidence a to ve velkém rozsahu. Sporná je otázka zda opatření žalobcem učiněná před touto událostí k zajištění bezpečnosti zařízení s osobními údaji byla dostatečná ve smyslu ustanovení § 13 zákona či nikoli a zda ze strany žalobce došlo k porušení povinnosti stanovené tímto ustanovením a dále zda porušení takovéto povinnosti mohlo být žalovaným sankcionováno podle ustanovení § 46 odstavec 1 zákona, přičemž žalobce v bodě III. žaloby nemíří do věcných zjištění žalovaného stran způsobu zajištění tohoto zálohovacího zařízení před krádeží, ale předně míří do právního výkladu příslušných ustanovení zákona, přičemž se argumentaci zvolenou dotýká i vymezení kompetence Úřadu (bod IV. žaloby).

Pokud jde o skutková zjištění soud vychází z obsahu správního spisu, z něhož předně vyplývá, že provedenou kontrolou (protokol o projednání kontroly z 31.8.2001) bylo zjištěno, že

- 1) zařízení bylo odcizeno z místnosti, která nebyla vybavena bezpečnostním zařízením,
- 2) místnost byla vybavena zámkem FAB s bezpečnostní kartou,
- 3) přístup mělo vícero pracovníků evidovaných hospodářskou správou
- 4) klíče přidělené dle evidence klíčů byly pro pracovníky odboru informační systémy a odboru provozu volně dostupné
- 5) o vstupech do místností se nevedly žádné záznamy,
- 6) budova byla z venku přístupná přes vrátnici, vstupní monitorovací zařízení bylo doplněno až po incidentu,
- 7) o vstupech do budovy týkajících se obyvatel domu a jejich údajných návštěvníků se nevedly žádné záznamy,
- 8) páska obsahovala kompletní zálohu dat, tj. export vybraných údajů týkajících se všech klientů z hlavního serveru a blíže nespecifikovaného obsahu disku pracovních stanic,
- 9) záznam na pásce obsahoval zejména jméno, rodné číslo, adresu a pojistnou částku všech klientů, záznam neobsahoval jiné údaje o zdravotní stavu klienta než taxátorem stanovenou rizikovou třídou odpovídající zdravotnímu stavu klienta neumožňující zpětné stanovení diagnózy,
- 10) záznam na pásce byl neverifikovanou zálohou z 15.1.2001,

pokračování

10 Ca 118/2003

11) organizace přikročila k řešení zabezpečení svého informačního systému (projektu bezpečnostní politiky) usnesením přijatým poradou vedení 20.11.2000,

12) data byla na zálohovacím zařízení uložena bez dalšího zabezpečení.

V podrobnostech protokol odkazuje na kontrolní zjištění Policií ČR, jež jsou součástí policejního spisu s tím, že Komerční pojišťovna podcenila tedy nutnou míru zabezpečení svého informačního systému. Závěr protokolu zní, že Komerční pojišťovna porušila ustanovení § 13 zákona ve znění pozdějších předpisů a bylo uloženo dokončit bezpečnostní opatření tak, aby nadále zabezpečení informačního systému vyhovovalo podmínkám stanoveným zákonem 101/2000 Sb. Protokol převzal žalobce 17.9.2001. Závěr učiněný v uvedeném protokolu vyplývá z podkladů ve spise, jehož obsahem jsou kopie záznamů Policie České republiky, tj. úředního záznamu o ohledání místa činu a rovněž kopie protokolů sepsaných u policie s dotčenými osobami, zaměstnanci žalobce.

Pokud jde o následný postup správního úřadu, vyplývá z něho, že oznámením ze dne 15.4.2002, doručeným žalobci 17.4.2002 bylo zahájeno řízení o uložení pokuty žalobci. Žalobce podal vyjádření k tomuto oznámení (doručeno Úřadu 3.5.2002) s argumentací obdobnou žalobě, když předtím požádal o prodloužení lhůty k vyjádření, a tato byla prodloužena do 17.5.2002. Následně bylo na 5.6.2002 nařízeno ústní jednání. Z protokolu o ústním jednání ze dne 5.6.2002 vyplývá mimo jiné, že žalobce po předchozím poučení předložil pro řízení rozhodně další důkazy a to kopii Smlouvy o poskytování hlídacích, recepčních, informátorských a zabezpečovacích služeb s tím, že na případné požádání Úřadu je připraven doložit originál této smlouvy, nebyla však předložena směrnice pro výkon strážní služby uvedena v článku 3 předmětné smlouvy a tento dokument bude dodán do 7.6.2002, dále byla předložena kopie Rozhodnutí ředitele společnosti z 8.9.1997 k zajištění ochrany majetku Komerční pojišťovny a pokyn č. 51/00/01 ze dne 10.2.2000 vydaný náměstkyní ředitele [redacted]: Zálohování a ochrana dat. Při jednání ohledně možnosti nahlížet do spisu bylo konstatováno, že této možnosti bylo následně využito, a to dne 16. resp. 20.5.2002 (zástupci žalobce bylo následně sděleno, že došlo k prodloužení lhůty k vydání rozhodnutí do 30.6.2002).

Na základě uvedeného a dalšího shromážděného spisového materiálu (obsah ze složky modré pod označením D1-13, dále Z1-20, včetně výsledků předvolaných svědků, při nichž byl zástupce žalobce přítomen) byla rozhodnutím Úřadu ze dne 19.6.2002 č.j.: 86021048/INSP/6 uložena žalobci pokuta ve výši 3.000.000,-- Kč za porušení povinností uvedené v ustanovení § 13 zákona tím, že minimálně ještě ke dni 23.1.2001 nepřijal všechna potřebná opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému přístupu, neoprávněnému zpracování či jinému zneužití osobních údajů jeho klientů. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že z dostupných materiálů bylo zjištěno, že 23. 1. 2001 oznámil pracovník žalobce na policii, že došlo k odcizení zálohovacího zařízení, do něhož vložil dne 20.1.2001 zálohovací pásek. V uvedeném časovém rozmezí pak došlo k odcizení tohoto zálohovacího zařízení, vě. pásky, na kterém byla kompletní záloha dat z hlavního serveru Komerční pojišťovny ze dne 15.1.2001. Zařízení bylo odcizeno bez připojovacích kabelů, jak vypověděl tento zaměstnanec. Z protokolu o ohledání místa činu vyplývá, že se jedná o místnost telefonní ústředny ve III. patře budovy Komerční pojišťovny, Růžová 15, Praha 1, dveře číslo 314. Přístupová cesta do objektu vede přes dřevěné vchodové dveře uvedené firmy, které byly v době ohledání otevřeny, nepoškozeny a dále přes vrátnici. Dřevěné dveře standardních rozměrů, které vedou do telefonní ústředny byly v době ohledání nepoškozeny a uzamčeny. Zámek těchto dveří nenesl žádné známky poškození. Ve vyjádření Komerční pojišťovny k tomuto oznámení se uvádí, že odcizené zálohovací médium obsahuje citlivá data o klientech, dále že v případě zneužití dat hrozí pojišťovně ztráta v řádu desítek případně stovek miliónů korun, a že

pokračování

zneužití odcizených dat by mohlo mít pro pojišťovnu nedozírné následky. V úředním záznamu policie z 26.1.2001 pak je uvedeno, že došlo k vytěžení pracovníků žalobce, a to ředitelky odboru informačních systémů [REDAKCE] a [REDAKCE]. Tito pracovníci byli pak vytěžení kotázkám týkajícím se odcizeného zařízení a během prováděného šetření bylo zjištěno, že na zálohovací jednotce bylo uvedeno jméno, rodné číslo, adresa, pojistná částka, zdravotní korespondence o zdravotním stavu klienta cca 500 000-700 000 dat. Jednalo se o zálohy a mohly by být zneužity ze strany konkurenčního subjektu. Dále bylo zjištěno, že klíče od napadené místnosti vlastnilo 8 osob a správce. Ke klíčům správce byl volný přístup prostřednictvím vrátného. Místnost nebyla nijak zabezpečena, z celkové ostraze budovy bylo zjištěno, že budova sice byla střežena agenturou, ale nebyla prováděna žádná kontrola a ztotožnění osob, které vycházely nebo vcházely do budovy. Podle smlouvy uzavřené mezi žalobcem a agenturou s K-SERVICE-SECURITY tato smlouva vyjímá bytovou část domu, ze které byl však volný přístup na centrální schodiště, dále rozsah a obsah činností strážných není ve smlouvě specifikován a je stanoven směnicemi pro výkon strážní služby, ve směnici, která byla doložena není povinnost zjišťování totožnosti, případně zapisování osob vstupujících do objektu uvedena. Ve směnici je pouze uvedeno právo pracovníků ostrahy mít přehled o pohybu zaměstnanců objednatele a pracovníků jiných organizací a to, jak při příchodu, tak při odchodu, tak i pohybu v objektu. Služby byly ze strany agentury v souladu se smlouvou zabezpečovány pouze jedním pracovníkem. Z výsledků provedených policií, a to pracovníků pojišťovny, vyplynulo, že do místnosti, kde bylo záznamové zařízení se vstupovalo dle potřeby, o vstupech se nevedly žádné záznamy a pokud někdo pracoval uvnitř ponechával z důvodu nízké teploty v místnosti otevřené dveře. Pokud jde o rozhodnutí ředitele Komerční pojišťovny ze dne 8.9.1997, o zajištění ochrany majetku, a.s. Komerční pojišťovny, neukládalo toto rozhodnutí pracovníkům odboru IS vést tyto záznamy, ani žádným způsobem neupravovalo režim tohoto pracoviště. Povinnost uložená tímto rozhodnutím obecně všem zaměstnancům zabezpečit po dobu své nepřítomnosti pracoviště proti vstupu nepovolaných osob nespecifikovala hlíže způsob jakým to mají zaměstnanci učinit a byla zjevně nad rámec možností zaměstnanců odboru IS. Ředitelka odboru [REDAKCE] jak vyplynulo z výpovědi, několikrát písemně žádala příslušný odbor ekonomického úseku o provedení zabezpečení budovy v Růžové ulici. Podle pokynu 51/00/01 z 10.1.2000 Zálohování a ochrana dat, řešil tento pokyn ochranu dat z hlediska přístupových práv uživatelů a technický způsob zálohování dat. Pokyn neřešil zabezpečení dat z hlediska § 13 zákona a neukládal zaměstnancům žádné povinnosti. Pracovníci odboru informačních služeb pak 23.1.2001 sepsali protokol o bezpečnostním incidentu, ve kterém se mimo jiné konstatuje, že byla odcizena zálohovací mechanika u serveru včetně zálohovací pásky, na které jsou data pojistně technického charakteru i data pojistného knene a klientů. V tomto protokolu je mimo jiné uvedeno, že v průběhu pondělí, tj. den před objevením ztráty se po budově pohybovalo několik neznámých osob, nejsou zapsány na vrátnici, přístup do budovy není řádně zajištěn. Data klientů obsahovala jméno, rodné číslo, adresu, dluhy, údaje o placení. Dále je v tomto protokolu uvedeno konstatování [REDAKCE] o tom, že pohyb cizích osob po budově byl a nejsou zapsány na vrátnici. Dále se zde uvádí, že bylo zjištěno, že klíče má volně přístupně ještě správce budovy. V protokolu jsou rovněž uvedena následně po incidentu přijatá opatření např. okamžitě zajistit režim vstupu do budov J 17 a R 15 kontrolovaný a evidovaný, okamžitě vyměnit zámky za bezpečnostní (přístup do místnosti čís. 314 a čís. 003), minimalizovat počet klíčů; vytvořit dočasná režimová opatření pro přístup do serveroven, vést evidenci vstupu; zajistit pro případ živelných rizik a požáru klíče na vrátnici

v zapečetěné obálce; vyřešit elektronické monitorování atd. Rozhodnutí poukazuje i na kontrolu provedenou Úřadem v pobočce Komerční pojišťovny v Jihlavě, kde se nachází oddělení digitalizace a kde bylo zjištěno, že na záznamové médium se údaje o zdravotním stavu klientů nemohly nacházet, neboť na tomto pracovišti se převádí tato informace na index všeobecně odpovídající zdravotnímu stavu bez možnosti zpětné transformace. Tento index nelze považovat pak za citlivý údaj ve smyslu zákona. V rozhodnutí je dále odkaz na vyjádření [redacted] stran plnění opatření po incidentu a na seznam opatření provedených po incidentu, uvedený ve vyjádření žalobce z 30.8.2001. Obsahem rozhodnutí jsou dále vyjádření Komerční pojišťovny k tomu jakým způsobem se snaží zajistit a jakým způsobem postupně realizuje zajištění objektů s tím, že plánuje přechod na bezpečnější platformu WIN 2000. Úřadem je konstatováno, že pojišťovna zahájila činnost dne 6.11.1995, při provozu informačního systému obsahujícího údaje byla v té době vázána právní úpravou ustanovení § 17, písm. i) zák.č. 256/1992 Sb. Zákonem č. 101/2000Sb. účinným od 1.6.2000 bylo toto ustanovení v podstatě převzato do ustanovení § 13, podle něhož správce a zpracovatel jsou povinni přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich mylnému neoprávněnému zpracování, jakož i jinému zneužití osobních údajů. Tato povinnost platí i po skončení zpracování osobních údajů. Rozhodnutí Úřadu dále konstatuje, že zjištění, respektive vyjádření ze zpráv Komerční pojišťovny z 20.7.2000, z něhož vyplývá, že si žalobce byl vědom nutnosti zajistit vnitřní i vnější bezpečnost IS a jakým způsobem tuto bezpečnostní politiku a strategii se snažil rozvinout a zajistit, odkazuje dále na interní sdělení pro členy porady vedení Komerční pojišťovny z 18.8.2000, jimž byl předložen návrh na řešení, bezpečnostní audit IS/IP a bezpečnostní politiku s tím, že i v těchto materiálech je konstatováno, že v Komerční pojišťovně neexistuje kompletní bezpečnostní politika v běžně chápáném smyslu v současné době, chybí kritéria, která musí vyplynout z bezpečnostní politiky společnosti. Úřad vyslechl jako svědky osoby, které byly vyslechnuty Policií ČR v době bezprostředně po incidentu, a to [redacted] která 16.5.2002 uvedla, mimo jiné, že se o vstupu do místnosti nevedly žádné záznamy, a že dveře do místnosti čís. 314 byly často otevřené, dále [redacted] vedoucího oddělení systémové podpory, který 16.5.2002 uvedl, že iniciativa k realizaci bezpečnostní politiky vzešla z odboru IP, protože si byli vědomi toho, že hrozí napadení vnitřní sítě z venku a případný únik osobních dat klientů, že si není vědom toho, že by v konkrétní době byla určena konkrétní osoba odpovědná za bezpečnost místnosti čís. 314. Uvedl rovněž, že v době po přestěhování provozu do prostor v Růžové ulici [redacted] požadovala po odboru správy majetku realizaci technického zabezpečení prostoru se servery, že na vrátnici byla návštěvní kniha, do které měl pracovník ostrahy zapisovat příchozí osoby do Komerční pojišťovny, v té době také pracovalo v objektu několik brigádníků, jejichž přítomnost nespĺňovala identifikaci přítomnosti osob. Tyto neměly zvláštní označení, stejně tak se neoznačovaly oficiální návštěvy. Zavedení a dodržování režimových opatření nepokládali v té době kompetenčně příslušné jejich oddělení. Data byla uložena standardním zálohovacím programem, bez dalšího zabezpečení. Dále je citována výpověď [redacted] a [redacted]. Úřad posoudil všechny shromážděné důkazy jednotlivě i v souvislosti a konstatoval, že od počátku své činnosti, tj. roku 1995, měla Komerční pojišťovna povinnost zajistit ochranu informací celého systému před náhodným nebo neoprávněným zničením a to jak v souladu s původním ustanovením zák.č. 256/1992 Sb., tak i podle zákona č.101/2000 Sb., v němž byla povinnost stanovena obdobně v ustanovení § 13. Pokud jde o plnění této povinnosti učinil Úřad závěr, že urvala po dobu celého působení Komerční pojišťovny. Přibližně ve stejném rozsahu v právních úpravách nezávisle na tom jaká pravidla byla

následně stanovena v tom kterém čase pro vlastní zpracování osobních údajů. Obsah povinnosti chránit osobní údaje se podstatným způsobem neměnil. Obsah pojmu zpracování osobních dat ano. Došlo-li k odcizení záznamového zařízení nestalo se tak pro počybení v souvislosti s vlastním zpracováním osobních údajů, nýbrž proto, že pojišťovna nedbala povinnost přijmout včas a v dostatečném rozsahu organizačně technická opatření, která by osobní údaje spolehlivě chránila. Úřad proto učinil závěr, že nejméně do rozmezí 20.-23.1.2002 tuto povinnost založenou ustanovením § 13 zákona pojišťovna splněnu neměla, neboť v uvedeném časovém rozmezí byla realizace bezpečnostních opatření teprve ve stádiu příprav a dělo se tak zejména na základě tlaku zaměstnanců odboru IP, kteří si byli vědomi této povinnosti a nutnosti její realizace. Pokud jde o námitky Komerční pojišťovny v tomto řízení rozhodnutí stran výkladu § 46 odst. 1 a 2 zákona, Úřad dospěl k závěru, že uložení pokuty za porušení ustanovení § 13 nejsou s ustanovením § 47 odst. 2 zákona v rozporu, že pokutu tedy lze uložit, neboť ustanovení § 47 odstavec 2 zákona bylo v zákoně uvedeno proto, aby umožnilo správcům uvést do života nová ustanovení zákona, která v dosavadní právní úpravě, tj. v zákoně 256/1992 Sb. nebyla uvedena, případně nebyla v potřebné výši. Toto ustanovení však nebylo vloženo do zákona, proto, aby umožnilo po přechodnou dobu snížit či dokonce zrušit nutné zabezpečení osobních údajů do té doby stanovené zákonem. Při výkladu tohoto ustanovení je rovněž třeba vycházet z ustanovení § 4, písm. e) zákona, kde je uvedeno, že pro účely tohoto zákona se rozumí zpracováním osobních údajů jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji a to automatizovaně nebo jinými prostředky. Zpracováním osobních údajů se pak rozumí činnosti tam vymezené. Bezpečnostní opatření, zejména jejich organizačně technická část nelze tedy považovat za zpracování osobních údajů. Ohledně výše uložené sankce Úřad vycházel ze skutečnosti, že Komerční pojišťovna jednáním umožnila odcizením rozsáhlého záznamu dat, která nebyla zabezpečena proti neoprávněnému zpracování a jejím zneužitím mohla klientům vzniknout značná újma. Dále vycházel z toho, že obdobnou povinnost měla Komerční pojišťovna uloženou již předchozí právní úpravou a to od zahájení své činnosti a její splnění počala připravovat až po nabytí účinnosti zákona, který za porušení povinností hrozil vysokou sankcí. Ve prospěch pojišťovny pak zhodnotil skutečnosti, že určitá opatření byla přijata již před neoprávněným zásahem, a že ihned po zjištění odcizení osobních údajů klientů na záznamové médium byla přijata řada bezpečnostních opatření k tomu, aby bylo dalším neoprávněným zásahům zabráněno. Po celý průběh řízení pak pojišťovna poskytovala Úřadu dostatečnou součinnost, byla si vědoma vážného pochybení, a proto Úřad při stanovení výše sankce přihlédl také k předloženým důkazům, že objekt byl strážěn bezpečnostní agenturou, což mohlo být považováno za dostatečné bezpečnostní opatření. Z podrobného zjištění však vyšlo najevo rozsah a způsob strážení objektu nebyl dostatečný. Ve prospěch Komerční pojišťovny svědčí dále ta skutečnost, že nedošlo k odcizení citlivých údajů ve smyslu § 9 zákona. Proto byla uložena sankce v dolní třetině zákonné sazby.

V rozkladu podaném proti tomuto rozhodnutí žalobce namítl vesměs tytéž námitky, jaké jsou obsaženy v žalobě.

Rozhodnutím předsedy Úřadu byl podaný rozklad zamítnut a napadené rozhodnutí potvrzeno, přičemž z odůvodnění tohoto rozhodnutí vyplývá jednak konstatování dosavadního průběhu řízení s tím, že se předseda úřadu zabýval podrobně argumentací podaného rozkladu a také posoudil napadené rozhodnutí ve všech souvislostech vč. vedení důkazního řízení a zákonnosti postupu správního orgánu. Pokud jde o námitku nesprávné aplikace ust. § 47 odst. 3 zákona, rozhodnutí uvádí, že stejná námitka byla vznesena i ve

vyjádření k oznámení o zahájení správního řízení a že orgán I. stupně se s touto námitkou vypořádal, a to jak v rozhodnutí, tak ve vyjádření k podanému rozkladu a dospěl k závěru, že zákonem č. 177/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů ve znění zákona 227/2000 Sb. a zákona 65/1965 Sb. ve znění pozdějších předpisů, bylo původní znění ustanovení § 47 dotčeno novelou a to hned ve 2 směrech. V odstavci 2 bylo původní znění do jednoho roku od účinnosti tohoto zákona nahrazeno textem do 31.12.2001, byla tedy posunuta lhůta, do které se mělo zpracování osobních údajů prováděné před účinností tohoto zákona uvést do souladu s tímto zákonem o půl roku, tedy do konce roku 2001, když původní lhůta pro přizpůsobení by vypršela 31. května 2001. Bylo také vloženo nové ustanovení § 47 odst. 3, kterým byla odložena možnost ukládat sankce podle § 46 odst. 1 a 2 až od 1.1.2003. Zákon č. 177/2001 Sb. byl vyhlášen 31.5.2001 a tohoto dne také nabyl účinnosti. Při posuzování aplikovatelnosti tohoto ustanovení se odvolací orgán ztotožnil s právním názorem orgánu I. stupně s tím, že je přesvědčen, že sankce podle § 46 odst. 1 a 2 skutečně nelze do 31.12.2002 uložit toliko za zpracování zahájená před účinností zákona o ochraně osobních údajů a neuvedená do souladu s tímto zákonem. Bude se jednat o případy, kdy jsou správčům zpracovatelům nově nastavena pravidla při zpracování osobních údajů. Příkladem mohou být povinnosti stanovené v § 5 odst. 1, písm. d) zákona zpracovávat osobní údaje pouze v rozsahu pro naplnění deklarovaného účelu. Uvedení do souladu se zákonem bude znamenat, že správce, který v minulosti před účinností zákona o ochraně osobních údajů zpracovával větší rozsah osobních údajů musí nadbytečné údaje likvidovat nebo si opatřit souhlas objektu údajů. Stejně tak uvedením do souladu se zákonem budou tak zpracování, která je podle současné právní úpravy možno realizovat jen se souhlasem subjektu údajů. Uvedení do souladu tedy bude pro takové správce znamenat, že musí získat souhlas subjektu údajů a to podle povahy věci a charakteru osobních údajů podle § 5 odst. 5 nebo § 9, písm. a) zákona a nezískají-li takový souhlas musí zpracování ukončit. Uvedením do souladu se zákonem bude i případ kdy před účinností zákona existoval vztah mezi správcem a zpracovatelem. Zrušený zákon č. 256/1992 Sb. definoval vztahy účastníků zpracování jinak, nicméně takové vztahy, které bychom podle zákona označily za vztah správce a zpracovatele existovaly a uskutečňovaly se i na základě smluvních ujednání. Jednalo se vesměs o různé druhy mandátních smluv. Uvedení do souladu se zákonem v tomto případě znamená upravit stávající smlouvy tak, aby vyhovovaly podmínkám ve smyslu § 6 zákona nebo uzavřít smlouvu novou ustanovení § 6 odpovídající. Naproti tomu zákon o ochraně osobních údajů stanoví řadu přímých povinností pro správce, jejich dodržování je absolutní v tom smyslu, že na ně nelze vztáhnout ustanovení § 47 odst. 3 zákona prostě proto, že se o žádné zpracování, které je nutno do souladu se zákonem uvést nejedná, ale jedná se o povinnosti, které je nutno plnit vždy. Mezi takové povinnosti se řadí povinnost dbát, aby při zpracování osobních údajů netrpěl subjekt údajů újmu na svých právech, zejména na zachování lidské důstojnosti a dbát na ochranu před oprávněným zasahováním do soukromého a osobního života (§10 zákona), nebo plnění povinností stanovených v § 11 odst. 6, kde je stanoveno, že rozhodnutí orgánu veřejné moci ani jiný úkon nelze bez ověření vydat nebo učinit na základě výlučně automatizovaného zpracování, nejedná-li se o rozhodnutí nebo o úkon, byl-li učiněn ve prospěch subjektů údajů. Mezi takové absolutní povinnosti patří také povinnost správce k písemné žádosti subjektu údaje poskytnout mu informace o tom jaké osobní údaje o něm zpracovává za podmínek § 12 odst. 2 zákona nebo povinnost před předáním osobních údajů do jiných států žádat Úřad o povolení za podmínek § 27 zákona. Odvolací orgán proto shodně s orgánem prvního stupně uzavřel, že povinnost zpracovávané osobní údaje chránit patří mezi takové absolutní povinnosti, že se nemůže jednat o nějaké uvádění zpracování do souladu s nově přijatými

zákonem. Dále předseda Úřadu v odůvodnění rozhodnutí poukazuje na to, že pro tento závěr nikoliv nevýznamnou je i skutečnost, že povinnost řádně chránit údaje byla stanovena v ustanovení § 17, písm. i) původního zákona 256/1992 Sb., že tato povinnost chránit osobní údaje je tak založena v právním řádu od okamžiku, kdy jsou zákonem upraveny povinnosti vůbec při nakládání s osobními údaje, tedy od roku 1992. V obou zákonech pak byla povinnost ochrany, respektive zabezpečení upravena v obecné poloze, aniž by bylo konkrétně stanoveno jaké opatření mají přijmout, nicméně odpovědnost za to, že opatření k ochraně a zabezpečení byla přijata či nebyla přijata či nebyla adekvátní, je objektivní a nelze se jí zprostit. Jinou věcí pak je zda orgán I. stupně správně posoudil zda opatření v době před incidentem byla či nebyla dostatečná. Tomu je pak věnována pozornost níže v odůvodnění, protože není relevantní k posouzení zda je či není možné aplikovat § 47 odst. 3. Odvolací orgán, proto uzavřel k této otázce, že správní orgán nepochybil, pakliže zahájil správní řízení o uložení pokuty podle § 46 odst. 1 zákona pro porušení § 13 zákona, protože dobrodiní § 47 odst. 3 se v tomto případě dovolávat nelze.

Pokud jde o druhou námitku (obsahově shodnou s argumentací bod IV. žaloby) rozhodnutí odmítá tuto s tím, že je z ní zcela zjevně nepochopení významu a obsahu ustanovení § 13 zákona, v němž je stanovena základní povinnost: zajistit bezpečnost dat a povinnost ochrany osobních údajů je nutno chápat jako podmínku pro jejich zpracování, tato povinnost trvá stále, po celou dobu, kdy správci a zpracovatelé mají údaje ve své dispozici. Rozhodnutí dále rozvádí možné a v úvahu připadající způsoby ochrany dat podle způsobu jejich zpracování s poukazem na nutnost technického zabezpečení místností a budov, kde se zpracování, shromažďování a uchovávání uskutečňuje, tedy ochranu před odcizením, ztrátou a zničením a to i vlastního zařízení pro zpracování, a dále na nutnost ochrany hesly, šifrováním apod. tedy přístupu k nim, s tím, že obojí tuto ochranu je nutno provádět současně. Odkazuje rovněž na v důvodové zprávě k zákonu učiněný odkaz, dle něhož lze subsidiárně ke stanovení a aplikaci bezpečnostních opatření využít vyhlášek Národního bezpečnostního úřadu č. 12/1999 Sb., č. 56/1999 Sb. a dále vyhl. NBÚ č. 339/1999Sb. Námitku, že Úřad není oprávněn zkoumat všechny aspekty zabezpečení osobních údajů při jejich zpracování proto odmítá.

Soud dospěl k závěru, že námitky a argumentace žalobce v bodě III.a IV. žaloby nemůže obstát.

Předně od počátku účinnosti zákona č. 101/2000 Sb., kterým byl zřízen i Úřad na ochranu osobních údajů, tj. od 1.6.2000, byla práva a povinnosti správců a zpracovatelů osobních údajů při zpracování osobních údajů (§ 5 a násl. zákona) v zákoně zakotvena, včetně povinnosti osob při zabezpečení osobních údajů v § 13 tak, že jsou povinni přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jinému jejich neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Tato povinnost platí i po skončení zpracování osobních údajů (v souladu s předmětem úpravy § 1 zákona). Při zpracování osobních údajů musí být plněny všechny povinnosti (např. §§ 5,9,10,11,13,16,27 zákona) současně, povinnost dle § 13 zákona i po skončení zpracování.

Od účinnosti zákona tj. od 1.6.2000 byl Úřad podle § 29 odst. 1 písm.a) a g) zákona povinen provádět dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem a udělovat pokuty podle tohoto zákona. Podle § 46 odst. 1 zákona ve znění účinném od 1.6.2000 do

30.5.2001 pokutou do výše 10 mil Kč bude potrestán správce nebo zpracovatel, který poruší povinnost uloženou mu podle tohoto zákona. V tomto období podle § 47 odst. 2 zákona, v rámci opatření pro přechodné období, bylo stanoveno, že : Zpracování osobních údajů prováděné před účinností tohoto zákona je nutno uvést do souladu s tímto zákonem do 1 roku od účinnosti tohoto zákona. Do 31.5.2001 tak zpracování osobních údajů prováděné podle zákona č. 256/1992 Sb.(viz. § 1 a § 7 zákona 256/1992 Sb.) mělo dostát požadavkům nové úpravy, a v tomto přechodném období nemohlo být porušení nově stanovených povinností pro zpracování (viz pojem zpracování dle § 4 písm.e) zákona č. 101/2002 Sb.) osobních údajů sankcionováno. Rozdíl v obsahové náplni pojmu zpracování osobních údajů a na to navazujících povinností je z uvedených ustanovení zřejmý; správně proto žalovaný a především předseda úřadu v odůvodnění rozhodnutí na tyto rozdíly poukázal.

Novelou provedenou zákonem č. 177/2001 Sb. bylo (kromě změn i v ust. §5,9,11 a dalších, které modifikovaly i již uložené povinnosti při zpracování osobních údajů) změněno ustanovení § 46 odst.1 zákona tak, že postih je vyvozován za porušení povinností stanovené tímto zákonem při zpracování osobních údajů (jde o terminologické upřesnění odpovídající zákonu,viz Hlava II.zákona) a dále v § 47 odst. 2 původní lhůta, která končila s účinností této novely tj. 31.5.2001 byla prodloužena do 31.12.2001. Nadto byl doplněn odst. 3 § 47, jímž bylo výslovně stanoveno, že po dobu běhu této lhůty, pakliže bude porušení povinností podle odst. 2 zjištěno, nebude vyvozen postih (nepoužije se § 46 odst. 1,2). Značí to, že po dobu vymezenou opatřením pro přechodné období, toliko v rozsahu vymezeném v § 47 odst. 2 zákona, nelze vyvodit postih. Šlo o výjimku pro přechodné období; výjimku z pravidla je nutno vykládat vždy striktně. Podle § 46 odst. 1,2 zákona bylo tak za porušení povinností stanovené tímto zákonem nutno vyvodit postih již od účinnosti tohoto zákona, s výjimkou případů vymezených v § 47 odst. 2 zákona, kdy k postihu mohlo dojít až po skončení lhůty. Přechodné opatření - § 47 odst. 2 zákona- tak vždy z postihu vyňalo na přechodnou dobu porušení jen těch povinností, které stávající správce a zpracovatele stihají podle nové úpravy tj.od 1.6.2000 a jsou jim nově či jinak stanoveny pro vlastní zpracování údajů oproti požadavkům úpravy předchozí. Pojem „zpracování informace“ podle § 7 zákona č. 256/1992 Sb. resp. zpracování osobních údajů (viz. § 3 téhož zákona) a pojem „zpracování osobních údajů“ dle § 4 písm.e) zákona č. 101/2000 Sb. jak shora uvedeno nejsou totožného obsahu; Úřad i předseda Úřadu proto správně dovodili, že vyvození sankce za porušení povinností stanovených zákonem bylo po dobu vymezenou v přechodných opatřeních vyloučeno výslovně pouze v těch případech, kdy správce nebo zpracovatel neuvedl do souladu s novou úpravou vlastní zpracování osobních údajů tj. nesplnil povinností novou úpravou pro toto zpracování stanovené oproti původní právní právé, tedy jiné či nové povinností. Povinnost dle § 13 zákona od 1.6.2000 byla zákonem stanovena a její porušení od tohoto data bylo dle § 46 odst. 1 zákona pod hrozbou sankce. Pravomoc Úřadu uložit pokutu za nesplnění povinností stanovených zákonem je dána výslovně, a v daném případě není dotčena shora uvedenou výjimkou. Soud proto neshledal aplikaci dotčených ustanovení zákona na daný případ nezákonnou a na výklad Úřadu ani předsedy Úřadu v dalším pro úplnost odkazuje.

Na základě shora vytčených zjištění vyplývajících ze správního spisu má soud za nepochybné, že žalobce nedostal povinností dle § 13 zákona, a to jednáním v úplnosti a v konkrétně popsaným v odůvodnění obou rozhodnutí shora, když tato zjištění žalobce ani nenapadá; pokud žalobce dále namítá, že k porušení povinností nemohlo dojít, protože zákon nestanoví jaká konkrétní opatření měla být učiněna, lze nad argumentaci uvedenou v odůvodnění předsedy Úřadu a tam uvedené odkazy doplnit, že rámec pro řádné plnění této

povinnosti musí vymezit sám zpracovatel či správce podle prostředků a způsobů zpracování a zajistit jej odpovídajícím způsobem finančně, technicky i organizačně. Soud je toho názoru, že v oblasti bezpečnostních opatření k ochraně majetku vůbec (k nakládání resp. nyní při zpracování osobních údajů zvláště) existuje určitý soubor bezpečnostních opatření považovaný za standard, aniž by musel být výslovně v zákoně vymezen. Základem jsou jednoduchá technická a organizační opatření proti odcizení či zničení zařízení využívaných ke zpracování údajů tj. zabezpečení objektů a místností proti neoprávněnému vstupu vůbec, či protipožární a jiná signalizační opatření. V daném případě ze zjištění vyplývá, že ani tento standard nebyl v daném případě splněn (viz zjištění z protokolu z 31.8.2001 a z výslechů svědků). Skutečnost, že žalobce měl uzavřenu smlouvu s agenturou s K-SERVICE-SECURITY jej nemůže vyvinít, když tato sama o sobě co do závazku vykazuje v rozhodnutí Úřadu popsané nedostatky, nehledě na faktický způsob jejího plnění. Námitky v tomto směru obsažené v bodě VI. a VII. žaloby soud proto neshledal důvodnými.

Soud se rovněž neztotožnil s námitkou vznesenou pod bodem VI. vytykající napadenému rozhodnutí nedostatek posouzení výše sankce ve smyslu ust. § 46 odst. 5 zákona. Uvedená námitka s ohledem na obsah odůvodnění rozhodnutí Úřadu i předsedy Úřadu neobstojí. Rozhodnutí Úřadu shrnuje jak povahu, závažnost a způsob jednání a další skutečnosti svědčící v neprospěch žalobce (jednání umožnil odcizení rozsáhlého záznamu dat, která nebyla zabezpečena proti neoprávněnému zpracování a jejím zneužitím mohla klientům vzniknout značná újma, obdobnou povinnost měl uloženu již předechozí právní úpravou a to od zahájení své činnosti a její splnění počal připravovat až po nabytí účinnosti zákona, který za porušení povinností hrozil vysokou sankcí) tak skutečnosti ve prospěch žalobce (určitá opatření byla přijata již před neoprávněným zásahem, ihned po zjištění odcizení osobních údajů klientů na záznamové médium byla přijata řada bezpečnostních opatření k tomu, aby bylo dalším neoprávněným zásahům zabráněno, po celý průběh řízení pak pojišťovna poskytovala Úřadu dostatečnou součinnost a byla si vědoma vážného pochybení, objekt byl střežen bezpečnostní agenturou, což mohlo být považováno za dostatečné bezpečnostní opatření, nedošlo k odcizení citlivých údajů ve smyslu § 9 zákona). Rovněž rozhodnutí předsedy Úřadu se s tímto požadavkem zákona vypořádává (viz str. 11-13) a soud proto neshledal tuto výtku oprávněnou; sankci v dolní třetině zákonné sazby neshledal soud s ohledem na výčet skutečností svědčících v neprospěch žalobce a dalších, hodnocených naopak v jeho prospěch, zjevně nepřiměřenou.

Pokud jde o procesní námitky v bodu V. a VIII. žaloby, zaujal k nim soud toto stanovisko:

Ze spisu nesporně vyplývá, že žalobce nebyl zkrácen v právu na řádný proces a na svou obhajobu tím, že jeho zástupci nebylo umožněno nahlédnout do spisu v den tvrzený v žalobě tj. 2.5.2002. Řízení bylo zahájeno oznámením doručeným 17.4.2002, žádosti o prodloužení lhůty ze dne 26.4.2002 bylo vyhověno a stanovena lhůta k vyjádření do 17.5.2002 (spolu se sdělením termínů výslechů svědků). Z protokolu z jednání dne 5.6.2002 vyplývá nesporně, že tohoto práva bylo následně využito, že žalobce podal vyjádření k zahájenému jednání a mohl do doby vydání rozhodnutí v I. stupni vyjádřit se ke všem podkladům a zjištěním Úřadu a že tak i učinil; rovněž pak v podaném odvolání uplatnil všechny námitky včetně této a předseda Úřadu se i s touto náležitě vypořádal (str. 10-11).

Námítka, že pracovník Úřadu či předseda Úřadu měly být z projednání a rozhodnutí ve věci vyloučeni, a to z důvodu pochybnosti o jejich nepodjatosti, resp. předjímání rozhodnutí s ohledem na uveřejněný článek v novinách dne 30.4.2002 nemůže obstát: Předně vyloučení pracovníka správního orgánu pro podjatost zákon (správní řád) přesně vymezuje v ust. § 9. Poměr k věci, k účastníkům nebo zástupcům nebyl v daném případě zjištěn a není ani ve smyslu tohoto zákonného vymezení namítán. Za poměr pracovníka správního úřadu k věci lze označit takový osobní vztah nebo zájem na výsledku řízení, kdy by byl současně v téže věci účastníkem řízení či svědkem popř. osobou s protichůdnými zájmy na výsledku takového řízení (konkurentem) apod. Poměr k účastníkům řízení znamená, že jde o osobu ve vztahu k účastníkům v příbuzenském či přátelském nebo naopak zjevně nepřátelském vztahu. Žádný taková skutečnost nebyla ani vůči pracovníku Šnytrovi ani vůči předsedovi Úřadu tvrzena. Předseda Úřadu pak ani nemůže být vyloučen, neboť zde neexistuje jiný subjekt, který by ze zákona mohl o rozkladu rozhodnout; jako vedoucí ústředního orgánu státní správy má totiž obdobné postavení jako ministr a není pracovníkem správního orgánu (viz jud. Nejvyššího správního soudu č. 123/2004 Sb.NSS).

Samá okolnost, že předseda Úřadu podal veřejnoprávnímu médiu obecnou informaci o zákonem předpokládaném postupu Úřadu v dané věci není v rozporu se zákonem, vhodnost podávání této informace před tím, než uplyne samému dotčenému účastníku lhůta k vyjádření (když z oznámení doručeného 17.4.2002 žalobce již věděl, že bylo takové řízení zahájeno), je otázkou profesionálního postoje a přístupu; na druhou stranu podání obecné informace typu jaké řízení probíhá, podle jakého předpisu a že se zjištění provádí a analyzuje a že Úřad musí (a nikoli může), pakliže zjistí porušení zákona, sankci uložit, předpokládá i zákon č. 106/1999 Sb. Vhodnost formulací poskytovatele informace, či formulací novináře, který ji zpracovává do článku, není rozhodnou skutečností z níž je nutno usuzovat na předpojatost při rozhodování v konkrétní dané věci; napadené rozhodnutí a postup jeho vydání předcházející tak jak vyplývá ze spisu, byl postupem v souladu se zákonem; uvedený článek dle názoru soudu neovlivnil výsledek řízení.

Ze všech shora uvedených důvodů soud proto podle § 78 odst. 7 s.ř.s. žalobu zamítl jako nedůvodnou.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobce neměl ve věci úspěch; žalovanému soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, když v daném případě mohl Úřad dostát požadavku obhájit své rozhodnutí před soudem sám, neboť ve věci nebyly namítány otázky jimiž by se sám již nezabýval ani věc nevyžadovala zvláštní procesní zastoupení pro složitost procesních otázek ve vztahu k úpravě soudního řádu správního; vynaložený náklad na právní zastoupení proto neshledal soud důvodným.

pokračování

10 Ca 118/2003

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost za podmínek stanovených v ustanovení § 102 a následujících s.ř.s. u Městského soudu v Praze a to ve lhůtě 2 týdnů po doručení tohoto rozsudku. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje vysokoškolské vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s.ř.s.).

V Praze dne 14. října 2004

Mgr. Jana Brothánková, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:

M. Smolíková

